

Essentiële kwesties bij het uitvoeren van een deskundigenonderzoek

- Het doel van het deskundigenonderzoek is anders dan het doel van de juridische procedure: bij het onderzoek door de deskundige gaat het om het zoeken naar de *causale verklaring* van een onheilsgebeurtenis. Het beantwoorden van de schuldvraag of -vragen is aan de (tucht)rechter voorbehouden. Die baseert zich daarvoor op de uitkomsten van het deskundigenonderzoek.
- Bij het zoeken naar het antwoord op de vraag *waardoor* iets kon gebeuren, is het van groot belang zich te realiseren vanuit welk causaal model wordt onderzocht en geredeneerd: is dat een eenvoudig/lineair of – beter – een samengesteld/complex concept?
- Elke onheilsgebeurtenis vindt steeds plaats door een samenspel van factoren en die elementen en hun interactie moeten expliciet omschreven worden. Er is dus nooit sprake van één oorzaak als verklaring voor het gevolg maar steeds van een samenspel.
- De analyse van de onheilsgebeurtenis baseert zich op expliciete vragen. De centrale onderzoeksvraag is immer *open* van aard en richt zich op *wat* is hier precies gebeurd (reconstructie) en *waarom* is het zo gelopen (verklaring)? De centrale onderzoeksvraag wordt ondersteund door deelvragen, wederom open van vorm.
- Ieder retrospectief onderzoek van een calamiteit wordt altijd beïnvloed door kennis van de onzalige afloop, de *hindsight-bias*. Dat vraagt methoden en technieken om die vooringenomenheid zoveel mogelijk te elimineren.
- De deskundige dient eerst een plan van aanpak te maken en de methodologie is steeds gebaseerd op de principes van goed calamiteitenonderzoek. De onderzoeker dient geschoold te zijn in dergelijke basisbeginselen; adequate vakkennis en ervaring van de eigen discipline zijn vanzelfsprekend nodig maar op zich nimmer toereikend voor dit type navorsing.
- Zelden of nooit is een onheilsgebeurtenis uniek. Het is daarom nodig dat de deskundige uitgebreid literatuuronderzoek doet naar bestaande empirische studies over dit onderwerp, in het bijzonder naar verklarende onderzoeken. Het probleem wordt tot op de bodem uitgezocht.
- Aan de deskundige worden uiteenlopende eisen gesteld. Deze heeft voldoende kennis en ervaring en is nog steeds actief in diens discipline en dus BIG-geregistreerd. Het getuigt van wijsheid als niet meer werkzame artsen zich onthouden van deskundigenonderzoeken.

Aanbevolen literatuur:

- R.W.M. Giard. Werken aan waarheidsvinding. Over het belang van de juiste onderzoeksmethoden in het aansprakelijkheidsrecht.
Den Haag: Boom Juridisch; 2016.
- S. Dekker. The field guide to understanding “human error.” 3rd ed.
Farnham: Ashgate Publishing Ltd; 2014.